

Богумили

Радван ДАМЈАНОВИЋ
сеп 9, 2016

Најкраће речено, књига Васе Глушца „Истина о богомилима“ једна је од најбољих расправа икад написаних о српском средњем веку!

Да, ако бих уопште тражио длаку у јајету, овом Глушчевом скоро савршеном раду била би примедба (а он на жалост од тог аутоматизма није могао да побегне) што за Рашку користи израз Србија! То чини да би био јаснији. Ипак и на тај начин доприноси конфузији око некакве етничке посебности Босне, коју неки могу да разумеју као њено несрпство! Управо постојање сумње у српство Босне први је корак ка заговарању бошњаштва које је у прошлом веку донело толико зла и страдања Српском народу.

Сама употреба израза Босна у смислу државе је потпуно оправдана, чак и у периоду кад се име Босне проширило на друге племенске односно географске области попут Хума, Травуније и најзад Приморја. Тим пре су израженији несклад и недоследност кад се име Србије користи само за Рашку, која узгред, такође своје територијално име пружа далеко преко племенских граница области. И то не само Хума и Травуније већ долином Вардара на Бело (Егејско) море!

Васо Глушац је један од хероја праве српске историографије. Он је успео да поништи велику лаж о богомилима као некој верској секти патарена и манихејаца која је кроз цео средњи век тобоже опстала у Босни. Ово је опасна и анти српска тероја о верској и народосној посебности Босне.

Глушац је доказао да богомили ту нису никад ни били и да је то чиста измишљотина. Ова лаж се поклапа временски са самосталношћу Србије, јер баш те 1867. године кнез Михаило добија кључеве тврђава и испраћа турске гарнизоне. Исте године настаје Аустроугарска која ће отворено тражити и коначно 1878. добити Босну и Херцеговину. Дабоме, да јој у таквој Босни и Херцеговини нису требали Срби, али, пошто је стање било такво да су Срби чинили огромну већину становништва, онда је било јако добро да се ти Срби прикажу за почетак као неки посебни Срби, који немају никакве везе са Србима из Кнежевине Србије! Сличну превару у инструментализованој науци и политици, много раније, имали смо са Србима из данашње Немачке.

Ти босански тобожњи потомци патарена – богомила ће временом по аустроугарском плану имати да постану католици. Може и муслимани, али никако да не остану православни, што су и били кроз цео средњи век.

Шта је дало основа за овакву монструозну лаж, јер псеудо наука је за своју богомилску тезу ипак требало да прикаже неке доказе. Најчвршћи аргументи о посебности *цркве босанске* (поред фалсификата које Глушац обелоданио) били су и називи коришћени у повељама и писмима босанских владара! Дид, негде и дед, био је глава цркве, архиеписком или епископ. Ту су и стројници, вероватно они који припадају строју, устројству, хијерархији цркве. Међу стројницима су се разликовали гости и старци. Могуће да је гост био путујући свештеник, нека врста можда „унутрашње контроле“ цркве. Јер, гостује по кућама свештеника и по манастирима. Старац би по овоме био свештеник. Најзад помињу се и крстјани, нејасно је је ли то можда српски назив за калуђере? Било како било, у недостатку других идеја и ови чиновници и називи били су довољна платформа за причу о некаквој посебности и јереси!

Васо Глушац је између два светска рата објављивао радове на ову тему, а све их је сабрао и штампао 1941. године. Нико боље од њега није објаснио историју ове лажи коју је он ипак ублажио бираним речима у једанаестој глави своје књиге, а носи наслов: *Средњовековна „црква босанска“ била је православна.*

На самом крају ипак ћу рећи да Глушац у целој расправи има само једну погрешну премису – а то је о већ чувеном доласку Словена о коме каже: „Словена није било на балканском полуострву пре половине шестог века после Христа.“ Али, ово је био неизбежни данак времену и статусу, који је једноставно морао да се плати!

Да је данас жив Васо Глушац можда би једноставно рекао да су се Словени вратили, уместо да су дошли.